

Fecr Yayınları: 367

SÜNNETTE GANİMET VE ESİRLER

Hamdi NALBANT

©FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
SAGE Yayıncılık Rek. Mat. San. Tic. Ltd. Şti.
Kazım Karabekir Cd. Uğurlu İş Merkezi No: 97/24
Tel: 0 312. 341 00 02 İskitler/ANKARA
(Sertifika no: 47603)

1. Baskı: Temmuz 2020

ISBN: 978-625-7879-07-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA
Tel: (0312) 310 08 60 (pbx) - Fax: (0312) 311 47 89
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

SÜNNETTE GANİMET ve ESİRLER

Hamdi NALBANT

Ankara 2020

Hamdi NALBANT

1981 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Ankara'da tamamladı. 2007 yılı başında kamu görevi nedeniyle memleketi Kastamonu'ya yerleşti. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladıktan sonra Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde, “*Sünnette Kamu Maliyesi (Sahîhayn Örneği)*” isimli yüksek lisans tezini yazarak mezun oldu. Evli ve üç çocuk babası olan yazar, halen kamu görevine devam etmektedir.

Muhterem anne ve babama,

sevgili eřime,

gözümün nuru çocuklarım

F. Zehra, Zeynep ve Muhammed Ömer'e...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
GİRİŞ	12

BİRİNCİ BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER DEVRİNDE GANİMET VE ESİRLER HUSUSUNDA SÖZ KONUSU OLAN TOPLULUKLAR	17
1.1. Yahudiler	17
1.1.2. Haklarındaki Hüküm Hakem Kararıyla Verilen Benû Kurayza --	18
1.1.3. Hicaz Civarında Yaşayan Yahudi Toplulukları Hakkında Verilen Ortak Hüküm: Sürgün	20
1.2. Müşrik Araplar	28

İKİNCİ BÖLÜM

HZ. PEYGAMBER'İN GANİMET, FEY, ESİRLER VE CİZYE UYGULAMALARININ TAHLİLİ	31
2.1. Ganimet ve Esir Uygulamalarının Tahlihi	31
2.1.1. Esirler	33
2.1.1.1. Kimler Esir Olur?	36
2.1.1.2. Ele Geçirilen Esirlere Yapılan Uygulamalar	42
2.1.1.2.1. Fidyeye	43
2.1.1.2.2. Karşılıksız serbest bırakma	45
2.1.1.2.3. Esir takası	46
2.1.1.2.4. Esirlerin Müslümanlara taksim edilmesi	47
2.1.1.2.5. Hz. Peygamber'in bazı kimselerin öldürülmesini emretmesi savaş esirlerinin öldürülebileceğine örnek midir? ---	51
2.1.2. Araziler	54
2.1.2.1. Hz. Peygamber'in Uygulamasında Ganimet veya Fey Gibi Muamele Edilen Araziler	60
2.1.3. Menkul Mallar	66
2.1.4. Devlet Başkanının Ele Geçirilen Ganimetler Üzerindeki Tasarruf Yetkisi	71
2.1.5. Humus	76
2.1.5.1. Humusun Sarfı	79
2.1.6. Hz. Peygamber'in Ele Geçirilen Menkul Mallar Hakkındaki Uygulamaları	83
2.1.6.1. Seleb	85

2.1.6.2. Tenfil-----	89
2.1.6.3. Ganimetten Müellefe-i Kulûbe Mal Verilmesi -----	94
2.1.6.4. Ganimet Taksiminde Süvari ve Piyadenin Payı-----	96
2.2. Fey -----	99
2.2.1. Hz. Peygamber'in Fey Gelirleri Hakkındaki Uygulamaları -----	101
2.3. Fethedilen Bölge Halklarına Vergi Konulması -----	105
2.3.1. Cizye-----	107
2.3.2. Bir Vergi Olarak Zekât-----	111
SONUÇ-----	115
KAYNAKLAR-----	125
DİZİN -----	133

ÖN SÖZ

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

Hamd, insanı yaratan ve ona doğru yolu göstermek için tarih boyunca peygamberler gönderen, biz âhir zaman insanına da âhir zaman peygamberi ile âhir zaman şeriatını gönderen Allah'adır. Salat ve selam bütün peygamberler ile onların tarih boyunca getirdikleri dinin son peygamberi Hz. Muhammed ile onun ailesi ve ashâbına olsun.

Modern hayatın zorlamalarıyla çepeçevre kuşatılmış olan Müslümanların İslâm'ı anlayışları ve dinleri ile yaşayışları arasındaki bağ da büyük sarsıntılar yaşamaktadır. İslâm'ın bireysel konulardan ziyade, özellikle toplumsal hayatla ilgili birçok konuya bakışı ve bu konularda ortaya koyduklarına, artık günümüzle arasında uçurumlar olan şeyler gözüyle bakılmakta, bazı kesimlerce eski devirlere ait olup bu devre uygun olmadığı düşünülmektedir. Oysa âhir zaman peygamberinin âhir zaman ümmeti için getirdiklerinin, içinde yaşıyor olduğumuz bu âhir zaman ile arasında uçurumlar olması pek makul bir düşünce olarak gözükmektedir. Buradan hareketle İslâm'ın ve onun peygamberinin getirdiklerinin günümüz idrakine sunulabilmesi ve günümüz hayatında tatbik edilebilir olması için pek çok ilim adamı çalışmalar ve farklı yorumlar ortaya koymaktadır. Bu noktada aslında ilk önce yapılması gereken Hz. Peygamber'in ortaya koyduklarını doğru bir şekilde anlamaya çalışmak olmalıdır. Onun uygulamalarını anlayamadan, se-

beplerini ve amaçlarını düşünmeden, sadece sonuçları açısından yapılan değerlendirmelerin onun sünnetini ortaya koyma noktasında isabetsiz veya nâkıs kaldığı ve kalacağı aşikârdır.

Sahâbe devrinden itibaren Hz. Peygamber'in uygulamalarının, bunların sebep ve gayelerinin anlaşılmasına çalışan âlimler olmuştur. Bununla beraber bunlar anlaşılma- dan veya anlaşılmaya çalışılmadan pek çok hükümler de belirlenmiştir. Günümüzde Hz. Peygamber'in uygulamaları, bunların sebep ve gayeleri ile genel olarak sünneti anlamaya ve bu konuda bir yöntem ortaya koymaya dair çalışmalar yapılmakta, bu konuda bazı ilkeler belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmaların Hz. Peygamber'in uygulamaları ve sünnetinin anlaşılabilmesine, ihtilafların giderilmesine ve çağımızda Müslümanların çözüm bekleyen meselelerinin çözüme kavuşturulmasına katkı sağlayacağı muhakkaktır.

Elinizdeki bu çalışmanın amacı, ganimetler ve esirler konusunda hükümler ortaya koymak değildir. Bu çalışma, Hz. Peygamber'in ganimetler ve esirler konularındaki sünnetini anlamaya yönelik olarak yapılmış bir çalışmadır. Çalışmada bu konulardaki sünnetin tam anlamıyla ortaya konulabildiği iddia edilmemektedir. Ancak İslâm âlimleri arasında çeşitli ihtilaflar bulunan bu alanda bir bakış açısı ve Hz. Peygamber'in bu alandaki sünnetinin anlaşılması noktasında birtakım sonuçlar ortaya konulmaktadır. Çalışmada, ganimetler ve esirler konularının yanında genel olarak siyer alanıyla ilgili sonuçlar da bulunmaktadır.

Dünyada geçtiğimiz asrın son çeyreğindeki manevî yönelişte bir mana arayışındaki insanların yöneldiği dinlerin başında açık arayla İslâm'ın olduğu muhakkaktır. Bu-

nunla beraber 2000’li yılların başından itibaren başta batı olmak üzere İslâm dini terörizmle birlikte anılmaya başlanmış ve sanki İslâm, terörizmi besleyen bir dinmiş gibi anlatılmaya ve anlaşılmaya çalışılmıştır. Üstelik buna hadsizce Hz. Peygamber’in siyer alanındaki uygulamaları ve bunlara istinâd eden İslâm fakihlerinin ortaya koydukları hükümlerden deliller çıkarılmaktadır. Bütün bu olaylar dünya kamuoyunda İslâm ile şiddet ve terörizm arasında bir ilişki varmış algısına sebep olmaktadır. Bunun en son örneği, eylemleri dünya kamuoyunun gözü önünde açıkça servis edilen ve yaptığı bütün eylemleri İslâm’a dayandırma iddiasında olan DAESH terörizmidir. Bu örgüt, İslâm şeriatı ve İslâm hukukuyla yönetilen bir İslâm devleti olduğu iddiasına dayanmış, müntesipleri bütün dünyanın gözü önünde çevresindeki insanlara saldırmış, mallarını yağmalamış, topraklarına el koymuş, kendilerini esir ederek, kadınları ve kızlarına tecavüz etmişlerdir. Bu örgütün gerçekleştirdiği pek çok kafa kesme ve insanları diri diri yakma videoları bütün dünyaya servis edilmiştir. Üstelik bütün bu eylemlerin İslâm şeriatına dayanılarak yapıldığı iddia edilmiş ve bu iddia dünya kamuoyunda açıkça belirtilmiştir.

Bütün bu yaşananlar, Müslümanların sırtına İslâm’ı doğru bir şekilde anlatma sorumluluğunu yüklemektedir. Ancak doğru bir şekilde anlatabilmek için önce doğru bir şekilde anlamak gerektiği malumdur. Bu noktada İslâm Peygamberi’nin ortaya koyduklarının doğru bir şekilde anlaşılıp anlaşılmadığı düşünülmelidir. Onun siyer, daha dar manada da ganimetler ve esirler konularında ortaya koyduklarının DAESH örneğindeki uygulamalara delil olarak kullanılmış olması, Hz. Peygamber’in bu konulardaki uygulamalarının gerçekten anlaşılmış olup olmadığı sorusunu ak-

la getirmektedir. Binaenaleyh bu çalışmada Hz. Peygamber'in ganimetler ve esirler, kısmen de siyer alanındaki uygulamaları anlaşılmaya çalışılmıştır.

Gayret bizden, tevfiğ Allah'tandır.

Hamdi NALBANT

Haziran 2020-Kastamonu